

Digitális Betlehem

KÉPES GÁBOR

Összefoglalás: Egy interjú Görbe László (1947–) piarista szerzetessel, Kecskemét plébánosával, a hazai informatikaoktatás jeles személyiségével. Görbe László volt az első magyar középiskolai informatikatanár, Kovács Mihály (1916–2006) monográfusa.

Kulcsszavak: *kibernetika; informatika; számítástechnika; szakkör; informatikatanítás; informatikaoktatás; katolicizmus; iskola; pedagógia; oktatástörténet; egyház; piarista rend*

Digital Bethlehem

GÁBOR KÉPES

Abstract: An interview with László Görbe (1947–), a Piarist monk, parish priest of Kecskemét and a prominent figure in IT education of Hungary. László Görbe was the monographer of Mihály Kovács (1916–2006), the pioneering IT teacher of Hungary.

Keywords: *cybernetics; informatics; computer technology; IT teaching; IT education; Catholicism; school; pedagogy; history of education; church; Piarists*

A magyar múzeumügy egy nagy egyéniségét köszöntjük ezzel a kötettel. Egy olyan múzeumi embert, akinek a magyar kultúra fejlődése a személyes ügye – és aki nagy odafigyeléssel fordult és fordul a fiatalabb kollégák felé, hogy elkötelezettségét átplántálja beléjük. Kriston-Vízi Jóska számomra is egyfajta apafigura a múzeumi szférában – a kezdetektől kíséri figyelemmel botladozásaimat. És ennek már húsz éve, azóta vagyunk szövetségesek...

Jóska élete és pályája ezer szállal kötődik Kecskeméthez, ezért úgy döntöttem, klasszikus tanulmány helyett egy interjúval lepelem meg Kecskemét kulturális és egyházi életének egy jeles személyiségével, Görbe László (1947–) (*1. és 2. ábrák*) atyával beszélgetek, akit szintén közel 20 éve ismerek, az első magyar középiskolai informatikatanár, Kovács Mihály (1916–2006) piarista szerzetes szerzetestársaként, barátjaként, fiatalabb kollégájaként és segítőjeként ismertem meg.

1. ábra: Görbe László (1947–) atya.

Itt a szálak összeérnek: én a magyar informatikatörténettel és a számítógépes játék történetével foglalkoztam az Országos Műszaki Múzeumban – Miska bácsi és Görbe atya kibernetikai játékok segítségével ismertették meg az informatika új tudományával diákjaikat – Kriston-Vízi József barátunknak pedig szerteágazó tevékenységei közül az egyik a játék történetéhez és muzealizálásához kapcsolódik. Tulajdonképpen magának az interjúnak is az ötletadója Jóska, hiszen beszéltünk már róla, hogy Görbe László pályája megörökítésre méltó. Remélem, hogy kellemes meglepetésnek tartja majd, hogy az interjú épp itt jelenik meg először.

Vágjunk bele a beszélgetésbe Görbe atyával, akivel egyik legkedvesebb helyszínemen talákoztam, a Budapesti Piarista Gimnáziumban.

Képes Gábor: *Évek óta Kecskeméten vagy plébános. Kezdjük a gyerekkoroddal. Hogyan kanyarodott az életed a szerzetesrend és a tanítás felé?*

Görbe László: *1947-ben születtem, édesapám parasztember volt. Kerekegyházán, tanyán nőttem fel, ennek következtében felhőtlen, boldog gyerekkorom volt. Még óvodás sem voltam! Semmi hátrányát nem tapasztaltam, mert a szüleim nagyon szépen felkészítettek az iskolára, nővérem nyomában. Már tudtam olvasni, mire iskolába kerültem – és viszonylag elfogadhatóan számoltam. Az általános iskolámat is Kerekegyházán végeztem, naponta négy kilométerre, gyalog jártunk be az iskolába, ami igen nagy megpróbáltatás volt. Hatévesen sokszor este, a sötétben vergődtem haza... De hát túléltek ezt is!*

K. G.: *Az 50-es évekről, a beszolgáltatásról van gyerekkori emléked?*

G. L.: *Igen – és elég mélyen él bennem. A parasztságot akkoriban erősen megtörték és 1953 környékén próbálták téveszesíteni a Kecskemét környéki vidéket. Végül 1960-ra sikerült mindenkét bekényszeríteni a termelőszövetkezetbe. Még előtte, 1952–1953-ban hatalmas szárazság, aszály volt két éven keresztül. Nem termett annyi gabonánk, hogy a fejadagot meghagyták volna. Irgalmatlan szegénységben éltünk. Egy karéj kenyér felét kaptuk reggelire, minden nélkül. Kérleltem édesanyám, hogy zsíroskenyeret adjon, de a zsírt a főzéshez őrizte meg. Egy malacot neveltünk, annak szedtem paréjt – és vártam, hogy levághassuk... November közepére elfogyott minden, beszolgáltatták a kukoricát és leadtak minden disznót. Ezt a malackát is elvitték a tanyáról. Azt mondták nekem, odaadták a nagyapámnak. Egyetlen*

nagyszülőm volt, én ebbe belenyugodtam, hogy nekiadták. Nem akarták, hogy kisgyerekként elszóljam magam. Valójában éppúgy titkon levágták azt a disznót, mint ahogy a Tanú című filmben látható. És előkerültek időnként az állat „alkatrészei”.

Mikor már pap voltam és pesti tanár, egy karácsonyi szünetben hazamentem és elbeszélgettem édesanyámmal. Akkor, utólag kérdezte meg, gyűlöltük-e őt, hogy nem adott zsíroskenyeret. Anyám, jobban fáj az magának, mint nekünk – mondtam neki. Emberi tisztaságára jellemző, hogy akkor megkérdezte tőlem azt is: hazugság volt-e, hogy eltitkolták a disznóvágást... Én azt mondtam neki, hogy igen, de nem volt bűn. Kegyes hazugság nincs, viszont egy anyának az éhes gyerekekkel a szoknyája mellett nincs szabad akarata és nincs szabad döntése. Ez egy kényszerhelyzet volt – és ha nincs szabadság, akkor nem lehet bűnt elkövetni... Persze bizonyos határok között.

K. G.: *Hogyan lett a parasztfiúból értelmiségi?*

G. L.: *Édesapám azt mondta nekünk gyerekkoromban: a földben nincs jövő, tessék tanulni. Így kerültem be a kecskeméti Piarista Gimnáziumba. Utólag kiderült, hogy én is a továbbtanulásra nem ajánlott kategóriába kerültem, mert jártam ministrálni, részt vettem a plébánia életében. De az egyházi iskolában ez nem volt akadály. Jó tehetségű srácok verődtek össze: kuláckyerekek, tisztviselőgyerekek. Az egyházi iskola volt az egyetlen lehetőségünk az érvényesülésre – és hittünk abban, hogy ha tanulunk, diplomát szerzünk, annak eredménye van. Ott kerültem barátságba a piaristákkal – és azt láttam, hogy ezek olyan fantasztikus, hiteles emberek, akik közé jó tartozni. Gondolok itt Jelenits István (1932–) tanár úrra (hittanmagyar tanár, kollégiumi igazgató), Helyes László (1916–1981) tanár úrra (osztályfőnök, matematika-fizika), Fazekas József (1911–2001) tanár úrra (biológia, kollégiumi igazgató, hatalmas arborétummal), Halász József (1914–1980) tanár úrra (orosztanár) – akik kedvet csináltak nekem a tanári pályához is. Halász tanár úr görög-latin szakos volt, de délszláv származású, így kitűnően megtanult és megtanított oroszra.*

K. G.: *És hogy lett belőled matematika-fizika szakos tanár?*

G. L.: *Becsülettel bevallom, hogy kényszerből. Én 1965-ben kerültem be a rendbe – és 1969-ben, amikor jelentkeztünk az egyetemre, a biológia-földrajz érdekelt, de akkor épp megszűnt*

ez a szakpár és helyette földrajz-matematika indult. Mire felkészültem, az is megszűnt, földrajz-nyelv szak lett helyette, ami nem vonzott. Így maradt a matematika-fizika...

K. G.: *Pedig azt hittem, Neked a fizika a sava-borsa az egésznek...*

G. L.: *Nem véletlenül. Amikor 1965-ben felkerültünk a rendbe Budapestre, az ebédlőbe bejárt Öveges Józsi (Öveges József, [1895–1979]) bácsi. Mint régi piarista, nálunk ebédelt. Akkoriban jelent meg a Tudomány, technika, élet című könyve. Potom pénzbe került, megvettük és dedikáltattuk vele. Ő már akkor országosan ismert tudós volt, ma azt mondanánk, médiasztár. Azt írta be nekem a kötetbe: „Legyél fizikus, sosem fogod megbánni.”. Ezt a dedikációt ma is őrzöm... A földrajzot Hazag László (1928–) későbbi kecskeméti igazgató szeretettette meg velem, de aztán nagyon megszerettem a fizikát is.*

K. G.: *Amikor bekerültél a rendbe, nagy döntés volt, hogy nem családot fogsz alapítani, hanem a rend mellett köteleződsz el?*

G. L.: *A mi időnkben a noviciátus még nagyon szigorú volt. Tizenkilenc évesen nem volt könnyű, hogy évente mindössze kétszer találkozhattunk a szüleinkkel. Az ember szembekerült azzal, hogy a példaképeink is hús-vér emberek. Nekik is vannak gyarlóságaik, néha ők is unatkoznak. Ekkor kell eldönteni, hogy ennek ellenére elköteleződünk-e a rend mellett. Jobb úgy fogalmazni: az Úristen felé van-e hivatásunk? Akinek igen, az marad... Hatan kezdtük a noviciátust – és hárman maradtunk.*

Ez éppúgy elköteleződés, mint a házasság – és a koronája az ünnepélyes fogadalom. Ez már egyetemista koromban történt meg, amikor az Eötvös Loránd Tudományegyetemen (ELTE) már lányokkal együtt jártunk egyetemre. Aki egyetemistaként is megőrzi a hivatását, az szerzetes marad. Viszont úgy teszi le a hivatalos fogadalmat, hogy még nem tanított. Pedig arra fogja feltenni az életét. Csak ezután dől el, jó tanár leszel-e, milyen életed lesz. Ha nem félsz a diáktól, akkor vállald a pedagógus pályát. Ha félsz tőle, akkor ne. Ha egy tanár tart a diákoktól, azt a gyerek megérzi, ott lesz probléma.

Egy öreg piarista egyszer azt mondta, ha arra vagy kíváncsi, melyik gyerek lesz problémás, nézd meg, hogy melyik az a gyerek, aki egy előző évfolyambéli problémás gyereket megtalál. Ilyen bölcsességeket csipegettünk fel az idősebb tanár atyáktól.

K. G.: *Bejártál az egyetemre, de az akkor még a Mikszáth téren lévő Piarista Gimnáziumban készültél fel a pályára?*

G. L.: *Igen. Az ELTE-n 120-an voltunk az évfolyamon mat-fizesek (ma az egész országban nincs ennyi!), de én a teológiáról loholtam át. Képzeld el, amikor reverendában beléptem a nagyelőadóba. Olyan csend lett, mint se előtte, se azóta. De befogadtak, jó tanáraim voltak az ELTE-n. Például Radnai Gyula (1939–2021) tanár úrnak voltam demonstrátora – ő hőtant tanított. Negyedévtől jártam be a gimnáziumba, Pogány János (1907–1983) és Kovács Mihály lettek a vezetőtanáraim. Ők vezettek be az igazi pedagóguséletbe.*

K. G.: *Mire a teológiai és ELTE-s tanulmányaid végéhez közeledtünk, már az 1970-es években járunk. Ez már Miska bácsi kibernetika szakkörének második korszaka. Arról sokat publikáltunk, hogy milyen volt az első időszak, amikor az országban elsőként, elsősorban kibernetikai játékok révén ismertette meg tanítványaival az informatikát – az 1958–1959-es tanévtől tartott kibernetika szakkört a gimnáziumban, tehát ez a szellemi műhely hajszálra egyidős a magyar informatikával! De milyen volt a Te idődben, az 1970-es évek elején-közepén a Kovács Mihály-műhely?*

G. L.: *Nézzük egy kicsit korábról és az eszköz-kultúra felől. Bár az 1950-es években már ismerték a félvezetőket és volt tranzisztor, az 1960-as évekre került igazán közforgalomba, először a rádiókban. Lassanként elterjedtek az óriási elektroncsöves számítógépeket felváltó tranzisztoros számítógépek – de amikor még én gimnazista voltam, negyedikes, Miska bácsi még jóval korábbi technikán alapuló, relés (elektromechanikus) játékokat épített. Az 1960-as években ezek alkatrészei voltak elérhetőek egy iskolának. Engem gimnáziumban nem tanított Miska bácsi, de elvittek hozzá – és bemutatták nekünk is a híres szakkör diákok által megépített alkotásait, köztük a Csodamalmot, a piaristák országos hírű amőbázó gépét. Próbáltuk megverni, hozzáteszem, sikertelenül.*

Az 1960-as évek második felében és az 1970-es évekre megjelentek az integrált áramkörök. Miska bácsi is krízisbe került, mert az addig az országban úttörő, a kibernetika tudományát játékosan megismertető szakkörét teljesen át kellett alakítani. Az 1950-es évek végétől az 1960-as évek végéig csodákat művelt a relés alkatrészekből, érdekesebbnél érdekesebb játékokat, modelleket építettek meg a diákjai, ezeket fizikatanári ankétokon is

mutatták. Mire én kikerültem az egyetemről, ezek lényegében elavultak. Az új sláger az elektronikus, asztali programozható számítógép lett.

És megnyílt egy új lehetőség, be-be lehetett jutni a számítóközpontokba is, az országban akkor üzemzerűen használt, teremnyi igazi számítógépekhez. Húsz óra gépidőt lehetett kapni a minisztériumtól, a GAMF főiskolán például volt egy négy végkészülékkel rendelkező számítógép – és a szakkörösöket be lehetett ültetni elé. Meg vihettük a lyukkártyáinkat – aztán vagy be tudták olvasni a programot vagy nem.

K. G.: Kecskeméten, Kovács Mihály nyomában járva, Te indítottad el a kibernetika szakkört?

G. L.: Igen, fiatal tanárként oda kerültem és bele is vágtam a Miska bácsitól ellesett ismeretek átadásába. 1973-ban vette meg Miska bácsi az első Hewlett-Packard asztali kalkulátort. 1975 őszén szólt nekem is, hogy lehet számítógépet rendelni – és én megrendeltem ennek a HP-gépnek a „kisöccsét”. Kis mágnesszalagra mentette ki a programot a gép. Amikor Ferihegyre megérkezett a gép, alaposan be voltam ijedve a vámkezelés miatt, de a vámosok korrektek voltak: ez tanszerként, ingyenesen bejöhett. Utána az egész megyei vezetés a csodájára járt. Ezen kezdtem az oktatást, illetve egy TPA gépen is hetente egyszer futtathattunk BASIC programokat.

K. G.: A HP programozható számítógépeit sokan a personal computer kategória elődeinek tartják. Te a HP kapcsán emlékszel a gépre írt programcskákra?

G. L.: Miska bácsi kibernetikai játékait próbáltuk „újrajátszani”. Amit Miska bácsi megépített relékből, azt lehetett szimulálni egy ilyen kalkulátoron [jellegzetes példa a NIM nevű logikai játék, melyet eredetileg gyufaszálakkal játszottak – ezt Kovács Mihály megépítette Halom néven relés kivitelben – és ugyanez a játék létezett programozható számítógépekre is, például a világ első programozható zsebszámítógépéhez, a HP65-höz adott mágneskártya-csomagban NIMB néven forgalmazták – K. G.]

Majd 1978-ban, négyezer márkáért megvette az első TRS-80-at, az volt a következő ugrás [a gép egyike a világ első személyi számítógépeinek – a Commodore PET és az Apple II típusok mellett az 1970-es évek végi amerikai otthoni számítógépek legelterjedtebb típusa volt; Magyarországon viszont lényegében ismeretlen volt még a korszakban – K. G.]. Én 1979-ig tanítottam szakköri körülmények között Kecskeméten a számítástechnikát – és egy

nagyon képzett utódom lett. Mi még csak egy évig tanultuk a számítástechnikát az ELTE keretei között – és nyáron részt vehettünk egy egyhetes gyakorlaton a KFKI-ban, Csillebércen. A Vörös hadsereg útján a Videoton fejlesztő intézetébe is elvittek minket. Egy délelőtt próbáltuk megtanítani összeadni a Videoton gépet, de állandóan „ledobta” a rendszert. A nálam fiatalabbak ennél már komolyabban ismerkedhettek a számítógéptudomány alapjaival.

2. ábra: Görbe László (1947–) atya.

K. G.: *Ki lett az utódod Kecskeméten?*

G. L.: *Szabó István (1941–2020) tanár úr, illetve Farkas István (1949–). És aztán jöttek többen új, fiatal titánok.*

K. G.: *Hogyan tartottad Kecskeméten a szakkört?*

G. L.: *Hétközben. A kecskeméti diákság nagy része kollégista volt, szombaton tanítás volt. Hétköznap késő délután, kimenőidőben ment a szakkör, együtt éltünk a gyerekekkel. Miska bácsit mint jelölt ismertem meg – és ő mentorálta ezt a szakkört. Nagyon sok módszert és eszközt vittem le az ő híres Fizikus Klubjából. Egyebek mellett a MIKROMAT kibernetikai építőkészlettel is elkezdünk játszani [ez volt a Budapesti Piarista Gimnázium legsikeresebb eszköze: Woynarovich Ferenc 17 éves tanuló Tücsök nevű játékát ugyanis MIKROMAT néven legyártotta a Budai Járási Háziipari Szövetkezet 1967-ben. A 400 forintba kerülő építőkészlet egy 4 jelfogót tartalmazó játék számítógépmo­dell volt, melyhez Kovács Mihály egy pedagógiai mesterműnek tekinthető, kiváló vezérkönyvet írt – K. G.].*

1979-ben bekerültem Budapestre és átvettem Miska bácsi örökségét, mert súlyosan megromlott a látása. A hallása kiélesedett, annyira, hogy hallás alapján fizikai kísérletekben tudott segíteni – de már segítségre volt szüksége. Ekkoriban két TRS-80 számítógépet használtunk, amivel már végre nyomtatni tudtunk – és amihez már a szalvéta nagyságú floppy­lemez is használható volt.

Azt koordináltam, hogy a gyerekek iskolaidőn kívül reggel hattól este tízig bent lehessenek a számítógépeknél a fizikus klubban. Ez a számítógép olyan megbízható volt, hogy bírta ezt az üzemidőt. Egymásnak adták a kulcsot a diákok. Ha valaki rendetlen volt – és egy hónapra kitiltottam a klubból, az a legnagyobb büntetésnek számított. Gianone László (1965-) volt az első tanítványom, aki a TRS-80-ra vírust írt, olyat, ami a képernyőn „elejtette a betűket” – és elég nehéz volt kipiszkálni a memóriából. Ehhez nagyon kellett ismernie a gép felépítését. No, őt két hónapra kitiltottam ezért a vírusért...

K. G.: *Milyen volt az iskolaszámítógép program időszak?*

G. L.: *Amikor a Páris Györgyék (1934–2016) csapata kitalálta, hogy a Híradástechnika Szövetkezet gyártmánya, a HT-1080Z lesz a magyar iskolaszámítógép, mi mutattuk meg nekik, hogy ennek a gépnek az amerikai megfelelőjén, a TRS-80-ason mit lehet megcsinálni. [A HT számítógép egy Videogenie nevű távol-keleti gyártmány licence volt, de kompatibilis a klasszikus TRS-80-nal. Alap kiépítésben 16 Kilobájt RAM-mal, fekete-fehér képernyőkezeléssel és beépített kazettás magnetofonnal rendelkezett – K. G.].*

Egy hattagú bizottság járt kint nálunk az iskolaszámítógép programért felelős minisztériumi háttérintézet részéről. Nekünk ekkor már nem kellett minisztériumi gépidő, mert

a TRS-sel látványosabb programokat lehetett írni, mint a nagy gépeken. Az igazi tét az volt, hogy a fizika oktatásához remek programokat írjunk. Ez nagyon tetszett nekik, mert azt látták, hogy egy TRS-kompatibilis számítógép hasznos lehet az oktatásban.

1983-ban volt az ipari vásáron egy verseny, amit az egyik tanítványom nyert meg. Több versenyen is arattak a piarista diákok. Két diák a TRS-80-ra készített egy fotocellás rendszert, amely interferencia képet jelzett ki. Ezt nem akarták elhinni nekünk, hogy diákmunka. A fénykibocsátás atomi szintű modelljét készítettük el számítógépre.

K. G.: *Füüsiskola volt, de lányok is láthattak a klubba?*

G. L.: *Szombat délelőttönként a húgok, öccsök jöhettek a szakkörre, igen. Voltak diák-előadások a számukra, melyeket a tanulóink tartottak. 9-től 12 óráig ott voltak Miska bácsival. Én szombatonként általában kirándultam a gyerekekkel.*

K. G.: *Hogyan folytatódott a pályád később?*

G. L.: *1992-ben rábeszéltem az igazgatót, hogy vegyünk fejlett, 486-os IBM PC-ket és csináljunk egy 22 állásos, hálózatba kötött számítógéptermet. Amikor pedig igazgató lettem, már az ezredfordulón (1998–2000 körül), megcsináltam az önálló számítástechnika termet – mert egész addig ez a fizikához tartozott.*

K. G.: *A nappali oktatásban mikor kezdődött a számítástechnika tanítása?*

G. L.: *Az 1980-as években volt egy Technika nevű tantárgy, az fejlődött át számítástechnikává. Először írógépen gépelni tanítottuk meg a gyerekeket. A gyerekek 60–70 százaléka megtanult tisztességgel gépelni ezáltal, nagyon sokan hálásak ezért.*

K. G.: *Izgalmas évek voltak, hiszen a rendszerváltás után újraindult a katolikus oktatási élet – és ebben kaptál tisztségeket. Milyen jellegűeket?*

G. L.: *A rendszerváltás idején a szülőfalum óvodásai megkerestek, mert szerettek volna létrehozni egy katolikus óvodát. Csináltunk egy óvodakísérletet. Az érettségi elnökömet kerestem meg ezzel az ötlettel – és ő összekötött az országos óvodavezetővel, aki befogadta a*

kísérletet. Ez az óvoda 25–30 évig működött – állami fenntartással – mint kísérlet Kerekegyházán. A drága szüleim még megérték, hogy elindítottam...

A katolikus iskolák főigazgatójának annyira megtetszett ez a történet, hogy engem neveztek ki a katolikus óvodák vezetőjévé. Ironikus, hiszen én még óvodás sem voltam! Bekerültem a Püspöki Konferenciához és az induló katolikus óvodák ügyeit intéztem, 1995-ig. Akkor válaszút elé kerültem: vagy főigazgatóként irányítom az óvodákat – vagy visszamegyek tanítani. Mert a kettő együtt nem ment. Nekem viszont nagyon hiányzott volna a tanítás, azt mindig csináltam mellette párhuzamosan.

A veszprémi érsek megkereste a piarista tartományfőnököt – aki a felhívására megkért engem, hogy Veszprémben indítsak el egy gimnáziumot. Három évet töltöttem ott, iskola- illetve kollégiumigazgatóként. Majd 1998-ban kerültem vissza Pestre, már igazgatóként. Az én feladatom volt előkészíteni a költözést: a Mikszáth téri épület elhagyását és a Váci utcai, eredeti épületbe való átköltözés előkészülését. Igaz, majd egy évtizedig húzódozott ez a projekt...

Én magam 2002-ig maradtam igazgató, majd visszamentem tanárnak, újra versenyeztettem, belevetettem magam a fizika, matematika tanításába.

K. G.: *Miért érzem úgy, hogy ez egy felhőtlen időszakod volt, tudatosan választottad ezt az utat?*

G. L.: *Ki tudtam teljesezni tanárként. Bizonyos szempontból eljutottunk a csúcsra, szakmailag. És én is jelentkeztem egy „kibernetikai játékkal” nyugdíjazásom előtt, még a Mikszáth téri épületben. Sőt: vegyítettem a kibernetikát a teológiával!*

Építettünk ugyanis egy digitális Betlehemet. Kifaragtuk plexiből Szent Józsefet, Szűz Máriát, a Kis Jézust, jászollal – és alulról megvilágítottuk ledekkel. Csináltunk hozzá egy programot, amely egyrészt a LED-diódákat vezérelte, másrészt népdalokból, népekekből egy karácsonyi történetet játszott el a segítségével a számítógép. A pásztorfigurákat, állatkákat úgy világítottuk meg, mintha mozogtak volna.

K. G.: *Nem hazudtoltad meg Magad: ez a legjobb kombináció. A pályád hogy alakult később?*

G. L.: *2007-ben nyugdíjba mentem, de még 9 évig, 2016-ig elvállaltam a Szent Margit Gimnázium igazgatását. Az is egy szép, nagy feladat volt. 69 éves koromig csináltam – s akkor, a tartományfőnök javaslatára vettem át a kecskeméti plébánia vezetését.*

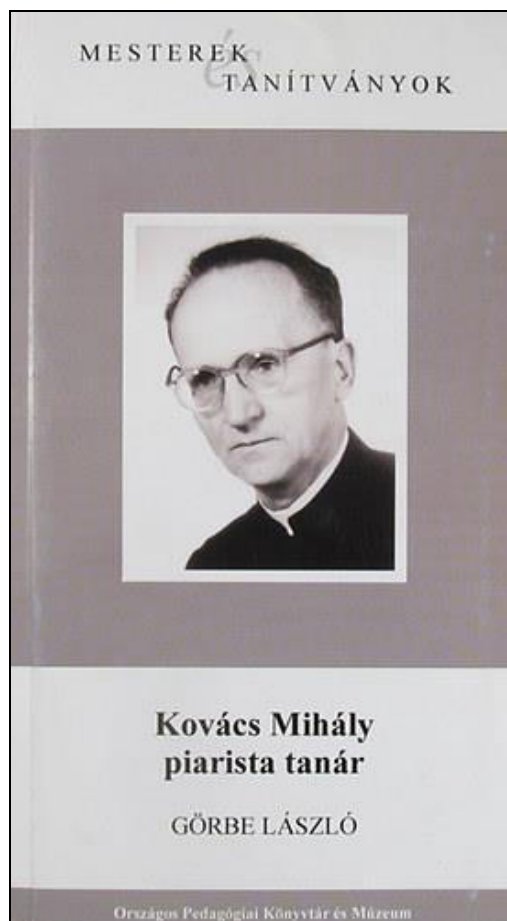

K. G.: *Kerek történet – Kecskemét volt gyerekkorod színtere – s most, idősebb atyaként itt teljesítesz szolgálatot. Milyen élmények érnek itt?*

G. L.: *Nagyon szeretem ezt a várost, hiszen valóban gyerekkoromtól kötődöm hozzá. A plébánia egy 1948-ban létrehozott szerzetesplébánia. Az iskolák államosításakor 14 atya iskola- és eltartás nélkül maradt. A váci püspök és Sik Sándor (1889–1963) provinciális állapotok meg a létrehozásában. Az első plébános, Erős József (1909–1970) valósággal fölvirágoztatta. Kecskemét lelki életének egyik központja lett ez a plébánia. Hét szentmise van vasárnaponként – és mindegyiken 80–150 közötti létszám van, teli a templom. Kecskemét és környéke megszokta, hogy ha valaki bejön a piarista atyákhoz, akkor tanácsot, jó szót is kaphat. Időnként pedagógiai tanácsadást végzünk a gyóntatás mellett. A keresztelest is oktatást tartok a szülőknek, jegyesoktatást a fiataloknak, máskor a kamaszokkal beszélem végig a vívódásaikat, problémáikat – ilyen értelemben van tanári munkám is. A kamaszok sokszor jobban megnyílnak előttem, mint a kortársaik előtt. Szerencsére a COVID után is visszatérek a hívek – és nem elszéledtek. A kecskeméti televízió is sokszor engem keres meg, ha egyházi témáról van szükségük megszólalóra.*

K. G.: *Végezetül engeddd meg, hogy visszatérjek a Kovács Mihállyal való kapcsolatra. Amikor mi megismerkedtünk, 2003 körül, Te nagyon szépen, példásan ápoltd, segítetted Miska bácsit – akinek később a monográfiája is lettél (3. ábra). Milyen volt mellette lenni élete alkonyán?*

3. ábra: Kovács Mihály (1916–2006) életművének kötete.

G. L.: *Mindig nagyon hálás voltam neki, mert rengeteget segített abban, hogy jobb fizikatanár legyek. Bármilyen gondom volt, meg tudtuk beszélni. Az ezredforduló táján kezdett erősen hanyatlani az egészsége, sajnos Alzheimer-kór támadta meg. Addig bejárt, segített, de egy idő után tudomásul vette, hogy már más csinálja a dolgokat – és másként történnek. Több piaristát kísértem utolsó útja felé. Ez egy nagyon nehéz állapot. Ha az Úristen irgalmas hozzám, akkor én – remélem – nem szorulok a rendtársaim ápolására...*

Kovács Mihály olyan kiváló ember volt, aki egy más történelmi szituációban egész biztosan egyetemi tanár lett volna, mégpedig a számítástechnikában. Azt akartam, hogy ennek legyen írásbeli nyoma, ami összefoglalja az életét. Attól a hősiesség momentumtól kezdve, hogy önként a leventék után ment a háború végén – és hazahozott, hazamentett egy csomó gyereket. S amit a magyar informatikáért tett, az is megérdemli a tiszteletet. Azt gondolom, előbb vagy

utóbb a nevét fogja viselni egy informatikai technikum, de még várni kell, nem kell siettetni semmit.

K. G.: *Köszönöm a beszélgetést – és azt kívánom, hogy Te ne szorulj ápolásra – 120 éves korodig. Hiszen nem kell siettetni semmit! És építs még fel egy „Digitális Betlehemet” Kecskeméten is!*

Görbe László atya életének néhány pillanatképe (4–7. ábrák):

4. ábra: 40 éves érettségi találkozón.

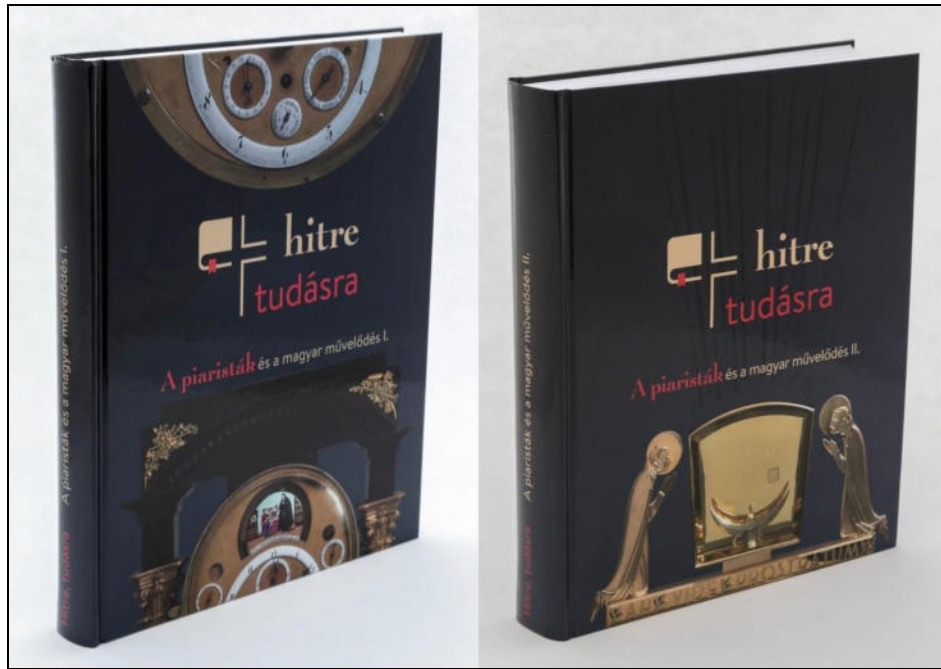

5. ábra: 1976–1980 között végzetek találkozásán, 2018-ban.

6. ábra: Találkozás Mádl Ferenc (1931–2011) köztársasági elnökkel.

7. ábra: Egyike fő műveinek...

IRODALOM

Görbe, L. (2007): *Kovács Mihály piarista tanár*. Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest.

Képes, G. (2009): *Egy út a modern informatikához. Kovács Mihály és tanítványai. Hipergalaktika*, 3., 112–117.

Koltai, A. (2017): *Hitre, tudásra. A piaristák és a magyar művelődés*. Kiállítási katalógus. Piarista Rend Magyar Tartománya, Budapest.

Kovács, M. (1994): *Atomfizika, számítástechnika a Piarista Gimnáziumban (1950–1992)*. *Fizikai Szemle*, 1., 35.

Internetes hivatkozások

Link1: https://piarista.hu/piarista_hivatasok_gorbe_laszlo_sp_a_tarsadalmat_misszionalnunk_kell/

Link2: <https://itf.njszt.hu/szemely/kovacs-mihaly>

Link3: <https://itf.njszt.hu/szemely/paris-gyorgy>

